

Schriftelijke vragen stadsdeelcommissie

Datum 14 december 2025

Onderwerp

Schriftelijke vragen van de leden Idsinga (PvdA) en Simons (GroenLinks) inzake onderzoek naar risico's op ontwikkeling van (ernstige) astma onder kinderen in Amsterdam Zuidoost

Aan het dagelijks bestuur

Toelichting:

Astma is de meest voorkomende chronische ziekte onder kinderen. Volgens schattingen hebben in Nederland circa 70.000 kinderen astma. Jaarlijks ontspoort bij 2300 kinderen de ziekte dusdanig dat ze met ernstige klachten in het ziekenhuis moeten worden opgenomen, waarvan een deel op de intensive care (IC) belandt.

Uit onderzoek van het UMC en het daaraan verbonden Emma Kinderziekenhuis blijkt dat kinderen die in een huurwoning wonen, opgroeien in een gezin met een laag inkomen of een migratieachtergrond hebben, meer risico lopen op de ontwikkeling van (ernstige) astma dan kinderen van rijkere ouders.¹ Volgens kinderartsintensivist Berber Kapitein (UMC) speelt kansenongelijkheid een grote rol bij het ontwikkelen van astma, en wordt dit verergerd door vocht- en schimmelproblemen in woningen.

Binnen Amsterdam zijn vooral stadsdeel Noord en Zuidoost uitschieters. Kinderen uit lagere inkomensgroepen hebben een 2,6 keer grotere kans om met ernstige vormen van astma op een IC terecht te komen dan kinderen uit hogere inkomensgroepen.

Uit recent onderzoek blijkt dat een derde van de Amsterdamse woningen kampt met vocht- of schimmelproblemen en dat die nog onvoldoende worden aangepakt. In het kader van het UMC-onderzoek kon worden aangetoond dat er een direct verband bestaat tussen aanwezige schimmelsoorten in woningen en in de longen van astmapatiënten, en hoe dit bijdraagt aan verergering van de ziekte.

Achtergrond:

Onderzoek UMC en AHTI

Amsterdam UMC heeft samen met het Amsterdam Health & Technology Institute (AHTI) onderzoek gedaan naar onderliggende factoren bij de ontwikkeling van (ernstige) astma bij kinderen.² Ze onderzochten het zorggebruik van 4,5 miljoen Nederlandse kinderen tussen 2 en 17 jaar, in de periode 2018 tot 2022. Deze informatie werd gecombineerd met CBS-gegevens, over woonplaats, woonsituatie en inkomen. Daaruit blijkt dat ernstige astma vaker voorkomt bij kinderen in Amsterdam-Amstelland en vier andere 'hotspots' in Nederland: Haaglanden, Flevoland, Rotterdam-Rijnmond en Kennemerland. In Amsterdam-Amstelland komt (ernstige) kinderastma het vaakst voor in de stadsdelen Noord en Zuidoost.

De onderzoekers hebben geen onderzoek gedaan naar de oorzaken van deze verschillen maar hebben wel vermoedens. Volgens Kapitein kan de ontwikkeling van (ernstige) astma te maken

¹ Malika Sevil (10 december 2025), "Kind uit Amsterdam-Noord en -Zuidoost heeft fiks meer kans op ernstige astma: 'De verschillen zijn fors'", [Het Parool](#).

² Idem.

hebben met blootstelling aan luchtverontreiniging, en met schimmelklachten in woningen. Kapitein pleit ervoor om in het behandelplan van kinderen met astma meer aandacht te hebben voor de omstandigheden waarin zij opgroeien. Zo kunnen artsen in het UMC sinds kort van alle patiënten de blootstellingsdata aan stikstof en fijnstof zien in het elektronisch patiëntendossier. Daarnaast is er vanuit de afdeling kinderlongziekten een poli gelijke kansen opgezet. Een maatschappelijk werker en kinderlongverpleegkundige kijken standaard mee of er andere zaken spelen, zoals financiële problemen of stress vanwege een scheiding of andere gezinsproblematiek. Ook gaat de verpleegkundige op huisbezoek om te onderzoeken of er in de woning astmaprikkels zijn, zoals vocht- en schimmelproblemen.

Op dit moment doen artsen in uitzonderlijke gevallen uitgebreid onderzoek naar de woonsituatie van een kind, om een verhuizing mogelijk te maken op basis van een medische urgentie. Zo was er een patiënt die telkens opnieuw met ernstige klachten in het ziekenhuis moest worden opgenomen, vertelt Kapitein. Thuis waren er vocht- en schimmelproblemen.

Onderzoek GGD Amsterdam

Uit de gezondheidsmonitor 2022 van de GGD Amsterdam kwam naar voren dat 23% van de Amsterdammers last heeft van schimmel woon- of slaapkamer. Er zijn meerdere verklaringen waarom de problemen met schimmel in woningen zijn toegenomen. Door de energiecrisis zijn mensen minder gaan stoken en ventileren en door het tekort aan woningen wonen er vaak meerdere mensen samen in (te) kleine woningen. Begin 2023 hebben corporatiebestuurders en wethouders besloten om gezamenlijke actie te ondernemen om deze problematiek aan te pakken. Woningcorporaties Eigen Haard, Ymere, Stadgenoot, de Alliantie en Lieven de Key hebben samen met de gemeente Amsterdam, de GGD en stichting !WOON in de periode juni t/m oktober 2023 een projectplan ontwikkeld voor een gezamenlijke aanpak vocht en schimmel.

Gezamenlijke aanpak gemeente Amsterdam, woningcorporaties en particuliere verhuurders

- **Invoering van vocht- en schimmelteams**
De bron van schimmel is niet altijd meteen duidelijk en soms zijn ingrijpende reparaties nodig om schimmelproblematiek aan te pakken. Bewoners wachten daardoor soms lang op duidelijkheid. De gemeente wil dat verbeteren. Voorloper Alliantie werkt al met een speciaal vocht- en schimmelteam. Dat werkt goed. Daarom komen er nu bij alle Amsterdamse woningcorporaties zulke teams. Ze bezoeken complexen, sporen schimmel vroeg op, pakken de technische oorzaak aan en houden contact met bewoners tot het probleem echt opgelost is.
- **Schimmelaanpak corporatiewoningen**
Bij corporatiewoningen komt er binnen 2 weken na een melding een vakman van de corporatie langs. Die komt onderzoeken wat er aan de hand is. De corporatie lost het probleem op. Alle corporaties werken hetzelfde en houden informatie bij over wat ze doen. Zo kunnen corporaties van elkaar leren hoe de problemen ontstaan. Huurder ontvangen tips over wat ze zelf kunnen doen om vocht- en schimmeloverlast in huis te voorkomen.
- **Schimmelaanpak huurwoningen van particuliere eigenaren**
Huurders die niet van een woningcorporatie huren, kunnen problemen melden bij hun eigen verhuurder. Die moet de problemen oplossen. Als men niet goed weet hoe dat moet, of men krijgt geen gehoor bij de verhuurder, kunnen (ver)huurders stichting! WOON vragen om gratis hulp en advies. Men kan ook een melding doen bij de gemeente via het meldpunt Woningonderhoud.

Gezien het vorenstaande stellen ondergetekenden, namens de fracties BIJ1, GroenLinks en PvdA, op grond van de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022 (artikel 30), de volgende schriftelijke vragen:

- 1 Volgens onderzoek hebben ongeveer 70.000 kinderen in Nederland last van astma. Wat zijn de cijfers voor astma onder kinderen in Amsterdam, en meer specifiek stadsdeel Zuidoost?

De exacte cijfers over astmaprevalentie zijn niet op stadsdeelniveau beschikbaar. Op basis van de-claratiegegevens van zorggebruik kan wel gekeken worden naar het gebruik van astmamedicatie bij kinderen.

In 2022 gebruikten in Nederland ruim 172.000 kinderen (2 t/m 17 jaar) medicatie die vaak bij astma wordt voorgeschreven. Dit aantal ligt hoger dan de genoemde 70.000 kinderen, omdat deze medicatie ook bij andere aandoeningen kan worden gebruikt.

In Amsterdam gebruikten in datzelfde jaar 7.175 kinderen astmamedicatie.

- 2 Volgens onderzoek belanden jaarlijks 2300 kinderen met ernstige vormen van astma in het ziekenhuis, waarvan een deel op de intensive-careafdeling. Welk deel van deze patiënten betreft kinderen in Amsterdam, en meer specifiek stadsdeel Zuidoost?

Het Amsterdam Health & Technology Institute definieert ernstige astma als astma-gerelateerd spoedeisende hulpbezoek, klinische ziekenhuisopname en/of IC-opname in de afgelopen twee jaar. Uitgaande van deze definitie werden in 2022 in Nederland 1.820 kinderen (6–17 jaar) met ernstige astma in het ziekenhuis opgenomen (8,0 per 10.000 kinderen).

In Amsterdam ging het om 105 kinderen (11,3 per 10.000 kinderen). In Amsterdam-Zuidoost betrof dit 15 kinderen (13 per 10.000 kinderen).

- 3 In hoeverre is het dagelijks bestuur op de hoogte van onderliggende factoren (luchtverontreiniging, vocht- en schimmelproblematiek in woningen, sociaaleconomische achtergrond en gezinsproblematiek) die bijdragen aan (ernstige) astma onder kinderen in stadsdeel Zuidoost?

Het dagelijks bestuur is bekend met onderzoeken waaruit blijkt dat verschillende omgevings- en sociaaleconomische factoren een rol kunnen spelen bij het ontstaan en verergeren van astma bij kinderen. Deze inzichten komen onder andere uit onderzoek van het Amsterdam UMC en het Amsterdam Health & Technology Institute, evenals uit gegevens van de GGD Amsterdam.

Daarin worden onder meer luchtverontreiniging, vocht- en schimmelproblematiek in woningen en sociaaleconomische omstandigheden genoemd als mogelijke factoren die van invloed kunnen zijn op de gezondheid van kinderen. Ook uit de gezondheidsmonitor van de GGD blijkt dat vocht- en schimmelproblemen relatief vaak voorkomen in woningen in Amsterdam-Zuidoost.

De gemeente volgt deze ontwikkelingen via onderzoek en monitoring en betreft deze inzichten bij beleid op het gebied van woningkwaliteit, leefomgeving en gezondheid.

- 4 Wat is de rol van de gemeente Amsterdam en stadsdeel Zuidoost bij het onderzoek van UMC/AHTI naar de onderliggende factoren van de ontwikkeling van (ernstige) astma bij kinderen (aanlevering van data, preventief beleid, aanpak van vocht- en schimmelproblematiek, aanpak van luchtverontreiniging)?

De gemeente Amsterdam heeft een 'letter of support' ondertekend voor het onderzoek Pediatric Asthma: Tracing Health in Socioeconomic and Environmental Struggles, ingediend door Berber Kappitein van het Amsterdam UMC.

Hiermee verklaart het college van burgemeester en wethouders, vertegenwoordigd door de betrokken wethouders, bereid te zijn om tijdens het onderzoek kennis, ervaring en het gemeentelijk netwerk te delen.

- 5 Vocht- en schimmelproblematiek speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van (ernstige) vormen van astma. Volgens onderzoek kampt een derde van de Amsterdamse woningen met vocht- of schimmelproblemen.
- Wat zijn de feiten en cijfers, wat betreft stadsdeel Zuidoost?

Uit de Tweede Monitor Vocht en Schimmel (2025) blijkt dat 7,8% van de huurders in Amsterdam-Zuidoost schimmel heeft gemeld. In Holendrecht ligt dit percentage op 10%. Dit staat niet gelijk aan het aantal woningen waar daadwerkelijk schimmel aanwezig is.

Uit de Gezondheidsmonitor VO 2024 van de GGD Amsterdam blijkt daarnaast dat 27% van de bewoners in Zuidoost aangeeft vocht- of schimmelplekken te hebben in de woon- of slaapkamer.

- Kan er daarbij onderscheid worden gemaakt tussen huur- of koopwoningen, of verschillen tussen wijken?

De beschikbare gegevens hebben betrekking op huurwoningen van woningcorporaties. Een verdere uitsplitsing naar wijken of woningsegmenten is niet beschikbaar.

- Welke van de bovengenoemde afspraken tussen de gemeente Amsterdam, woningcorporaties, particuliere verhuurders en gemengde VvE's worden in stadsdeel Zuidoost nu of eerder uitgevoerd om vocht- en schimmelproblematiek in woningen aan te pakken?

De afspraken worden uitgevoerd. Verbeteringen zijn ook gedefinieerd in de Tweede monitor vocht en schimmel: Communicatie met bewoners kan een stuk beter. Vaak weten bewoners niet wat de vervolgstappen zijn na een inspectie daarnaast worden derde partijen langs gestuurd bij bewoners. Ook moeten bewoners altijd eerst zelf een melding doen in plaats van dat woningcorporaties proactief bij huurders langsgedaan.

- Stel dat uit de cijfers blijkt dat vocht- of schimmelproblemen een van de belangrijke factoren is bij de ontwikkeling van (ernstige vormen van) astma onder kinderen in Zuidoost, wat zijn dan de structurele oorzaken in dit relatief jonge stadsdeel? In hoeverre spelen structurele problemen als hoge grondwaterstanden, vochtige kruipruimtes en onvoldoende afwatering een rol?

Vaak is het een combinatie van factoren:

- Gebruik van de woning
- Lekkage
- Installatie(s)
- Bouwkundig
- Slijtage
- En andere oorzaken

Vocht- en schimmelmeldingen concentreren zich in bepaalde complexen. In 21% van de complexen is bij meer dan een op de tien woningen een melding gedaan.

- 6 Wat is de rol van Bouw- en Woningtoezicht bij de aanpak van vocht- en schimmelproblematiek en dat die ogenschijnlijk nog onvoldoende wordt aangepakt?

Het college heeft, naast de gezamenlijke schimmelaanpak met corporaties, ook een handhavingsaanpak vocht en schimmel. Deze aanpak loopt sinds 2017 en maakt onderdeel uit van Woningkwaliteit. Toezicht op woningkwaliteit is een wettelijke taak van de gemeente. De gezamenlijke schimmelaanpak en de handhavingsaanpak zijn complementair aan elkaar.

De gezamenlijke schimmelaanpak richt zich op samenwerking en het adequaat oppakken van het probleem, terwijl via handhaving wordt ingegrepen wanneer dat noodzakelijk is. Huurders zouden schimmelproblemen eerst bij hun verhuurder moeten melden. Indien dit niet tot een oplossing leidt, kunnen zij gratis advies krijgen van !WOON. Als dat niet helpt, kan er een melding bij de gemeente gedaan worden via gemeentelijke meldpunt Woningonderhoud. Deze melding wordt vervolgens opgepakt binnen de gemeentelijke handhavingsaanpak.

Tot en met 2024 zijn binnen deze aanpak 356 woningen opgenomen. In alle gevallen was sprake van bouwtechnische gebreken en deze zijn inmiddels hersteld, of in het handhavingstraject. Klachten over vocht en schimmel gaan vaak samen met meerdere aspecten van achterstallig onderhoud. In dergelijke situaties worden alle geconstateerde gebreken integraal meegenomen. De aanpak start met een gesprek met de woningeigenaar. Indien dit niet leidt tot het gewenste resultaat, wordt handhaving ingezet via een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom, gevolgd door het daadwerkelijk opleggen van de last onder dwangsom indien nodig. Deze aanpak is effectief, doordat het college actief handhaaft en het merendeel van de gebreken binnen de gestelde termijnen wordt opgelost. Het college acht aanvullende verzwarende van de handhavingsaanpak op dit moment niet nodig, maar blijft de effectiviteit van de handhavingsaanpak volgen.

- 7 Hoe luiden de activiteiten van !WOON vanuit de afspraken van de gemeente met de woningcorporaties en particuliere eigenaren ter bestrijding van schimmelproblematiek in woningen in Zuidoost?

Bewoners kunnen contact opnemen met Stichting !WOON wanneer zij er met hun verhuurder niet uitkomen. !WOON kan bewoners adviseren en indien nodig de verhuurder aanspreken. In de periode mei 2024 tot en met januari 2025 heeft !WOON op 100 unieke adressen in Amsterdam-Zuidoost contact gehad met bewoners over schimmel en ventilatie. Dit contact kan variëren van een eenmalig advies tot ondersteuning bij een procedure bij de Huurcommissie.

- 8 Komt er nog een informatieronde vanuit de gemeente/stadsdeel Zuidoost naar bewoners/huurders over de gemaakte afspraken tussen gemeente, woningcorporaties, particuliere eigenaren en stichting !WOON en het belang van het melden van vocht- en schimmelvorming in de woningen?

Dit is nagevraagd bij de betrokken directies. Op dit moment is niet bekend of er een aparte informatieronde voor bewoners wordt georganiseerd.

Indiener(s),
M. Idsinga

M. Simons